

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (D.Sîrbu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (G.Dașchevici, S.Gîrbu, L.Bulgac)

ÎNCHEIERE

16 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Mariana Pitic
Victor Burduh
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea admisibilității recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Poiată Boris împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ,

împotriva deciziei din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, a fost menținută hotărârea din 17 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La data de 05 martie 2018 Poiată Boris a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că a activat în organele procuraturii în diferite funcții de la data de 05 august 1986 pînă la data de 11 mai 2011 inclusiv, avînd o vechime în muncă de procuror de 25 ani 09 luni, demisionînd la data de 11 mai 2011 din funcția de procuror-șef a raionului Anenii Noi.

A menționat că începînd cu data de 24 octombrie 2010, la atingerea vârstei de 50 ani, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 75% din salariul mediu lunar, conform funcției deținute, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu și a durat aceasta pînă la sfîrșitul anului 2011.

A relatat că conform prevederilor art. 34 alin. (6) al Legii nr. 118, procurorii pensionari beneficiau de dreptul de recalculare a pensiei în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, drept pe care reclamantul l-a dobîndit la data de 24 octombrie 2010.

Astfel, odată cu majorarea salariului procurorului în exercițiu în baza Legii nr. 355

din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, de la data de 01 ianuarie 2008, cuantumul pensiei i-a fost recalculat rezultând din salariul de funcție și sporurile respective a procurorului-șef raional.

A declarat că conform art. 73 alin. (8) al Legii nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, procurorii pensionați de asemenea beneficiau de dreptul de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă odată cu majorarea generală a salariului procurorilor în exercițiu, astfel încă odată fiindu-i reconfirmat prin lege dreptul reclamantului la recalculare a pensiei în mărime de 75% din salariul procurorului în exercițiu conform funcției deținute, drept dobândit legal la data de 24 octombrie 2010.

Faptul dobândirii la data de 24 octombrie 2010 a dreptului de recalculare a pensiei la majorarea salariului de funcție a procurorului în exercițiu și utilizării acestui drept pînă la sfîrșitul anului 2011 nu este negat nici de pîrît (decizia nr. P-166/18 din 19 februarie 2018).

Conform Legii nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2003 „Cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar salariul procurorului s-a majorat cu 35%, care se efectuează începînd cu data de 01 ianuarie 2013 (Monitorul Oficial nr. 69-74 art. 225).

A invocat că conform art. XXIX din Legea nr. 152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începînd cu data de 01 august 2016 salariul de funcție al procurorului se stabilește în raport cu salariul judecătorului, conform Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor și Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, ținîndu-se cont de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de procuror.

Astfel, conform art. 51 alin. (3), lit. b) și art. 52 lit. b) din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor, salariul de funcție al procurorului din procuratura teritorială, cu o vechime în funcția de procuror de peste 16 ani, este în mărime de 4, 5 salarii medii pe economie, iar pentru executarea funcției de conducere de procuror-șef al procuraturii raionale i se atribuie un spor calculat în raport procentual față de salariul de funcție în mărime de 15%.

A susținut că CNAS din motive neîntemeiate, nu a efectuat recalcularea pensiei, astfel lipsindu-l de dreptul dobândit licit în anul 2001 de recalculare a pensiei, stabilindu-i mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la data de 01 aprilie a fiecărui an.

A relatat că, la data de 22 ianuarie 2018 s-a adresat la CNAS cu o cerere prealabilă, înregistrată de pîrât cu nr. P-166/18 din 22 ianuarie 2018, solicitând restabilirea sa în dreptul de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție potrivit prevederilor Legii nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură și articolului XXIX din Legea nr. 152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

La data de 19 februarie 2018 CNAS a expediat în adresa reclamantului decizia nr. P-166/18 din 19 februarie 2018 (recepționată de către acesta la data de 22 februarie 2018) prin care i-a refuzat în admiterea cerințelor invocând că, „Conform documentelor din dosarul de pensionare s-a constatat că începând cu data de 24 octombrie 2010, Poiată Boris beneficiază conform Legii cu privire la Procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008 de pensie pentru vechime în muncă, ca procuror calculată în proporții de 75% față de salariul funcției de procuror și a constituit 4 524 lei lunar.

Conform art. 73 alin. (8) din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008, procurorii pensionați, beneficiau de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă odată cu majorarea generală a salariului procurorilor în exercițiu. Prin Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost modificat art. 73 al Legii cu privire la procuratură și abrogate aliniatele 3-10 din art. 73. Astfel, începând cu data de 01 iulie 2011, procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Totodată, conform art. 46 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998, asiguratul care a atins vârsta menționată la alin. (2) și confirmă stagiul de cotizare prevăzut la alin. (3), din care cel puțin 15 ani în funcția de procuror, are dreptul la pensie în proporție de 75% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale procurorului în exercițiu în ultima funcție deținută. Întru actualizarea mărimii pensiei, în corespundere cu art. 13 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 pensiile se indexează anual la data de 01 aprilie. În urma indexărilor efectuate în anii 2012-2017 cuantumul pensiei lui Poiată Boris la data de 01 aprilie 2017, constituia suma de 5 838, 01 lei lunar legitim.

Conform art. 33 Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998, recalcularea pensiei se efectuează numai în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc pînă la acordarea drepturilor la pensie. Reeșind din cele expuse, temei legitim de a recalcula pensia ca procuror din salariul majorat al procurorilor în exercițiu, nu este”.

A considerat Poiată Boris că, decizia CNAS nr. P-166/18 din 19 februarie 2018 prin care s-a refuzat în admiterea cerințelor este una ilegală și pasibilă de a fi anulată, cu obligarea CNAS de a recalcula și de a-i achita pensia. Ori, pîrîtul la examinarea cerințelor prealabile nu a determinat corect raportul juridic în cauză, circumstanțe importante pentru soluționarea litigiului, nu a luat în considerație că, Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care au fost abrogate alin. (3)-(10) ale art. 73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură nu este aplicabilă în cazul din speță, deoarece contravine normelor CtEDO, practicii unanim recunoscute a CtEDO, Constituției Republicii Moldova, Hotărîrilor Curții Constituționale, legislației civile naționale și principiului securității juridice, instituit în jurisprudența instanțelor internaționale și naționale de justiție.

Astfel, conform Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură, Legii nr. 118 din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură (ajustată la Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului), Legea nr. 294 din 25 decembrie

2008 cu privire la Procuratură, în calitate de procuror în demisie, deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecător. De aceleași stipulări prevăzute în Legea nr. 118 din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură și Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, au beneficiat și procurorii pînă la sfîrșitul anului 2011. Mai mult, procurorii pensionați pînă la adoptarea Legii nr. 118 din 14 martie 2003 (reclamantul pensionat în 2001) primeau pensiile conform prevederilor Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Atît Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, cît și cele anterioare (din 1992 și 2003) asigură reglementarea garanțiilor sociale, una din ele fiind acordarea pensiei procurorului ca entitate de demnitate publică, la o anumită vîrstă, - 50 ani (în cazul dat de la data de 08 iunie 2001), cu respectarea obligatorie a principiului de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție/în exercițiu.

A solicitat reclamantul recunoașterea ca fiind neîntemeiată decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS) și răspunsul nr. P-166/18 din 19 februarie 2018; repunerea reclamantului în drepturile lezate și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze pensia reclamantului pentru vechime în muncă, ținînd cont de majorarea salariului procurorului-șef al procuraturii raionale, - a Procuraturii raionului Anenii Noi, începînd cu data de 05 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35%, și începînd cu data de 01 august 2016, după creșterea salariului procurorului-șef al Procuraturii raionale, potrivit art. 60 al Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016 (în vigoare din 01 august 2016); obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să îi achite pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului-șef al Procuraturii raionale, cu recalcularea acesteia, în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu.

Prin hotărârea din 17 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea a fost admisă integral. S-a recunoscut ca neîntemeiată decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale și răspunsul nr.P-166/18 din 19 februarie 2018. S-a repus reclamantul Poiată Boris în drepturile lezate și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze pensia reclamantului pentru vechime în muncă, ținînd cont de majorarea generală a salariului procurorului-șef al Procuraturii raionale, începînd cu data de 05 aprilie 2013, după creșterea salariului cu 35%, și începînd cu data de 01 august 2016, după creșterea salariului procurorului-șef al Procuraturii raionale, potrivit art. 60 al Legii cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i achite pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului-șef al Procuraturii raionale, cu recalcularea acesteia, în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu.

Prin decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 17 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La adoptarea soluției instanța de apel a menționat că prin refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia reclamantului Poiată Boris, se încalcă un

drept prevăzut de lege, drept dobândit de acesta la momentul stabilirii pensiei și care nu poate fi restrâns pe viitor. Toate modificările operate ulterior în actele legislative care reglementează modul de calculare a pensiilor procurorilor au efect doar pentru persoanele (procurorii) care vor beneficia de pensii după punerea în aplicare a modificărilor respective, aceste modificări neavând efect retroactiv, potrivit regulilor generale de acțiune a legii în timp. Or, dreptul constituit în baza unor legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Conform regulii generale, legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

La 29 octombrie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel nu a constatat și elucidat toate circumstanțele necesare pentru examinarea obiectivă a cauzei, fiind aplicate eronat normele de drept material și procedural și nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, recursul declarat la 29 octombrie 2018 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de

procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Victor Burduh

Iurie Bejenaru